

Sjónarmið*Thomas Arabo, fyrrverandi landsstýrismaður um danska undirgrundarnotatið:*

Áminning til okkum um at vera vakín

-tí annars koma vit at umsita eina danska oljuvinnu á føroyskum øki fram til ár 2040 - til teirra fyrirum. Tað er okkara skylda at syrgja fyri, at so ikki verður skrivar Thomas Arabo, fyrrverandi landsstýrismaður

1. apríl visti Dagur og Vika at siga frá einum notati, skrivað í »Energiministeriet«, um móguliga føroyska oljuvinnu. Skjalið er áhuga-vert bæði so og so, og átti helst at fingið onkran av okkara politikarum at reagera. Tað vænti eg so teir gera.

Hesar viðmerkingarnar hjá mær eru meira av tekniskum og umsitingarligum slag.

Fram til ár 2040

Lesi vit umrødda skjal eitt sindur neyvt, so vilja vit siggja, at tað er skrivað fyrri umleið 3 árum síðani og skitsar gongdina innan eina móguliga oljuvinnu við Føroyar fram til ár 2040. Sjálvur fylli eg 100 tað árið, men hefur hetta neyvan almennan áhuga.

Tað, sum harafturimót hefur almennan áhuga er, at stórir partur av okkara ungdomi, sum í dag útbúgvir seg til eina lívsleið grundað á virksemi innan oljuvinnuna, verða fólkapensionistar. Um notatið frá »Energi-ministeriet« gerst veruleiki, so hava hesi ungfólk tá havt eitt langt lív, har tey hava umsett og umsitid eftir danskum lógum og kunngerðum í umleið 40 ár. Hetta er nokk ikki tað, tey hugsa sær í dag.

Takast í álvara

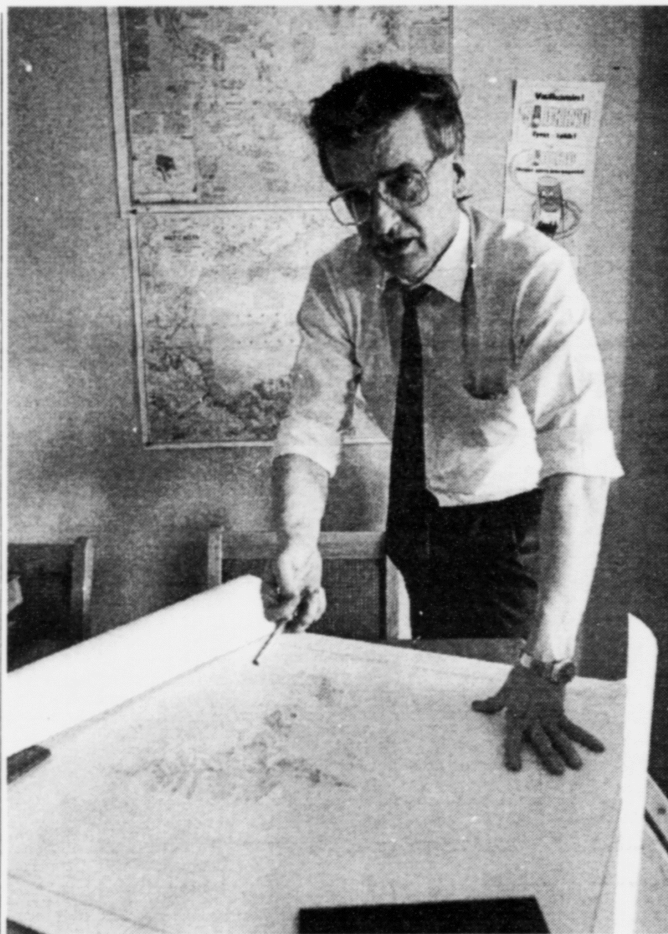
Spurningurin er so, um vit skulu taka eitt slíkt notat í álvara?

Jú, tað haldi eg. Eg skal eisini grundgeva fyri, hví eg haldi tað.

Danska embætisverkið er dugnaligt og meira nationalístiskt enn vit vanliga geva okkum far um.

Arbeiðið innan E.U. ger, at teir alla tíðina skulu finna umsitingarmynstur og reglur, ið gagna Danmark og danskum fyrirkum.

Beint eftir 6. oktober í

Thomas Arabo, fyrrverandi landsstýrismaður: -Vit eiga at taka notatið frá danskum embætismonnum í størsta álvara

1992 kom eitt notat frá »Industriministeriet«, sum víðgjörði Figgingsgrunnin. (Hetta bleiv greiddi frá, hvussu bankamálið fór at bliva avgreitt og til seinast endaði í fávninginum á okkum sjálvum (landskassanum). Síðani havi eg altíð verið varin, tá ið eg hoyri um dansk em-

var tvælt osfr.

Afturlitandi kann sigast, at tað skjalið so at siga orð fyrri orð greiddi frá, hvussu bankamálið fór at bliva avgreitt og til seinast endaði í fávninginum á okkum sjálvum (landskassanum). Síðani havi eg altíð verið varin, tá ið eg hoyri um dansk em-

bætisfólk og teirra notatir. Vil tilræða øllum at gera tað sama.

Kappingarføri!

Undirgrundaravtalan við Danmark sigur, at dansk áhugamál skulu »tilgodeses forudsat de er konkurrencedygtige«. Hugsu ikki, at nøkur føroysk stjórn fer at

geva danskum fyrirkum framhjárætt. Tað vita danir av. Hinvegin so vilja teir inn í vinnuna. Sjálvsagt – danir eru bæði dugnaligir og aggressivir.

Tí vilja teir eisini royna at skaffa sær kappingarfyrirumir. Hesir fáas best, um føroyingar kunnu fáast at umsita og seta krøv, sum passa best til danskir fyrirkur

Vit føroyingar eruttan fyrri E.U., so sekrøv kunnu setast, sum eru heilt national. Her er einki við, at »E.U. krevur«, sum í fiski-íðnaðinum. Her er eitt umsitingarøki, ið hefur altjóða konventionir og national krøv at liva upp til – stutt og greitt.

Hvussu koma vit souttanum, at t.d. danir skaffa sær kappingarfyrirum? Her hugsu eg, at oljuvinnan sum hugtak má »avmystifiseras«. Vinnan er stór og ógvuslig, men tað ber væl til við vanligari kunning at fáa innlit í vinnuna frá »vøggju til grøv«.

Serføroyskt ella útlendskt!

Fleiri, ið fáa tað, fleiri vera um at vurdura lógir og kunngerðir, ið nú fara at koma. Fleiri kunnu t.d. vera við at velja umsitingarhátt. Skulu vit velja tann norska, danska, enska, amerikanska ella skulu vit heldur gera ein serføroyskan?

Høvuðsvirskriftirnir eiga at vera: fá nakað burtur úr, verj tít fólk, land og umhvørvi. Vit eru tibatir ikki tann fyrsta fámenta tjóðin, ið hefur vón um oljuvinnu. Hesar royna at fáa sær óheftar altjóða ráðgevarar. Og hesum er ørgrynna av. T.d. hefur ein litil skotsk fyrirkur í altjóða kapping fingið líknandi ráðgevarararbeiði á Papua New Guinea.

Sáar iva um habilitet

Nú hetta góða notat frá Energi-ministeriet av álvara hefur sáðað iva um habilitet in í danskari ráðgeving, eigur at umhugsast at draga aðrar uppi.

I hvussu so er eiga vit konstruktivt at blanda okkum upp í tað, sum er í ferð við at henda.

Karmarnir lagdir nú

Praktiska oljuvinnan kemur um 2 ár, men í hesi løtu verða karmarnir lagdir – tað er nú fyrirteytirnir skapast, at fyrirkur, samtøk, feløg og fólk flest mugu fáa innlit í hesa nýggju verð og fyrireika seg, so alt tað, sum kann, kemur til holdar.

Danska notatið er ein áminning til okkum um at vera vakín, tí annars koma vit at umsita eina danska oljuvinnu á føroyskum øki fram til ár 2040 – til teirra fyrirum.

Tað er okkara skylda at syrgja fyri at so ikki verður.

Thomas Araboð,
fyrrv. landsstýrismaður